

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Kurios šalies teismas kompetentingas?**Kurios šalies teismas kompetentingas?**

Kroatija

1 Ar turėčiau kreiptis į bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismą, ar į specializuotą teismą (pavyzdžiui, darbo teismą)?

Ieškinyms pateikiamas teismui, turinčiam teritorinę jurisdikciją arba dalykinę kompetenciją nagrinėti atitinkamą bylą, o specifinio ginčo atveju – specializuotam teismui. Tačiau tik Zagrebo miestas (kroat. *Grad Zagreb*) turi savivaldybės civilinių bylų teismą (kroat. *Općinski građanski sud*) ir savivaldybės darbo teismą (kroat. *Općinski radni sud*), kaip specializuotus teismus šioms byloms nagrinėti, o kitur paprastai jurisdikciją turi savivaldybės teismai (kroat. *Općinski sudovi*).

2 Kai byla teisinga bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismams (t. y. tokias bylas nagrinėti kompetentingiems teismams), kaip žinoti, į kurį teismą kreiptis?

Teismų jurisdikcijos taisyklės išdėstytos Civilinio proceso įstatyme.

Tiksliau, ieškinyms pateikiamas bendrąją teritorinę jurisdikciją atsakovo atžvilgiu turinčiam teismui, t. y. teismui, turinčiam bendrąją teritorinę jurisdikciją pagal laikinąją arba nuolatinę gyvenamąją vietą arba atsakovo registruotosios būstinės vietą, jeigu atsakovas yra juridinis subjektas. Jeigu ieškinyms pateikiamas prieš apskritį, Zagrebo miestą, miestus ir savivaldybes, bendrąją teritorinę jurisdikciją turintis teismas nustatomas pagal tai, kur yra jiems atstovaujantis organas.

Vis dėlto, kai ieškinyms pateikiamas prieš Kroatijos Respubliką, bendrąją teritorinę jurisdikciją turintis teismas nustatomas pagal tai, kur yra ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta arba registruotoji būstinė Kroatijoje. Jeigu ieškovas nuolatinės gyvenamosios vietos arba registruotosios būstinės Kroatijoje neturi, bendrąją teritorinę jurisdikciją ginčams su Kroatijos Respublika turi teismas, turintis jurisdikciją teritorijoje, kurioje yra Kroatijos parlamentas (kroat. *Hrvatski Sabor*).

2.1 Ar bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismai skirstomi į žemesnės ir aukštesnės instancijos teismus (pavyzdžiui, apylinkės teismai priskiriami prie žemesnės, o apygardos teismai – prie aukštesnės instancijos teismų) ir jeigu taip, kuris iš jų kompetentingas nagrinėti mano bylą?

Teismai skirstomi į žemesnius ir aukštesnius. Savivaldybių teismai (kroat. *Općinski sudovi*) ir komercinių bylų teismai (kroat. *Trgovački sudovi*) yra pirmosios instancijos teismai, o apskričių teismai (kroat. *Županijski sudovi*) ir Kroatijos Respublikos aukštasis komercinių bylų teismas (kroat. *Visoki trgovački sud RH*) yra apeliaciniai teismai. Tiksliau, apskričių teismai priima nutartis dėl apeliacine tvarka apskųstų savivaldybių teismų sprendimų, o Kroatijos Respublikos aukštasis komercinių bylų teismas priima nutartis dėl apeliacine tvarka apskųstų komercinių bylų teismų sprendimų.

Apskričių teismai ir Kroatijos Respublikos aukštasis komercinių bylų teismas pirmosios instancijos teismų funkciją gali atlikti tik konkrečiai numatytais atvejais – tada jų sprendimus apeliacine tvarka galima apskųsti Kroatijos Respublikos Aukščiausiajam Teismui (kroat. *Vrhovni sud RH*).

Taigi, aukštesnieji teismai apeliacinius skundus yra kompetentingi nagrinėti tik išimtiniais atvejais, kai žemesnieji teismai pareiškia, kad neturi jurisdikcijos, ir perduoda bylą toliau svarstyti.

2.2 Teritorinis teisingumas (byla teisinga miesto A ar miesto B teismui?)

Kuris teismas yra kompetentingas nagrinėti konkrečią bylą, sprendžiama pagal įvairias aplinkybes, tačiau paprastai kompetentingu laikomas teismas, atsakovo atžvilgiu turintis bendrąją teritorinę jurisdikciją.

2.2.1 Bendroji teritorinio teisingumo taisyklė

Pagrindinė teritorinės jurisdikcijos taisyklė yra nuolatinė arba laikinoji atsakovo gyvenamoji vieta arba atsakovo, kuris yra juridinis subjektas, registruotosios būstinės vieta.

2.2.2 Bendrosios taisyklės išimtys**2.2.2.1 Kada galiu pasirinkti, į kurį teismą kreiptis: į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą) ar kitą teismą?****2.2.2.2 Kada turiu kreiptis ne į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą), o į kitą teismą?****2.2.2.3 Ar šalys gali pasirinkti teismą, kuris paprastai nebūtų kompetentingas nagrinėti bylą?**

Nukrypstant nuo pagrindinės teritorinės jurisdikcijos taisyklės, Civilinio proceso įstatyme (50–66 straipsniuose) numatyti specialios teritorinės jurisdikcijos atvejai, taikomi tą pačią pusę palaikančioms bylos šalims, ginčams dėl įstatymais nustatyto išlaikymo, ginčams dėl žalos atlyginimo, santuokiniam ginčams, ginčams dėl vaiko kilmės nustatymo arba paneigimo, ginčams dėl nekilnojamojo turto ir nesankcionuoto patekimo į jį, ginčams dėl orlaivių ir laivų, taip pat nustatant jurisdikciją dėl asmenų, kurių atžvilgiu Kroatijos Respublikoje nėra bendrosios teritorinės jurisdikcijos, jurisdikciją pagal vietą, kurioje yra juridinio asmens padalinys, jurisdikciją pagal vietą, kurioje yra užsienio asmens atstovybė Kroatijos Respublikoje, jurisdikciją ginčiuose dėl santykių su Kroatijos Respublikos ginkluotųjų pajėgų organizaciniais padaliniais, jurisdikciją ginčiuose, kylančiuose iš paveldėjimo teisės santykių, jurisdikciją ginčiuose dėl vykdymo ir bankroto procesų, jurisdikciją pagal mokėjimo vietą, jurisdikciją su darbo santykiais susijusiuose ginčiuose ir abipusę jurisdikciją nagrinėti skundus prieš užsieniečius.

Minėtaisiais atvejais ieškovas visada gali, tačiau neprivalo pasirinkti kitą teismą negu atsakovo gyvenamosios vietos teismas, kuris buvo nustatytas taikant pagrindinę taisyklę.

Galiausiai pagal Civilinio proceso įstatymo 70 straipsnį šalys gali pasiekti susitarimą dėl kito teismo, turinčio dalykinę kompetenciją, teritorinės jurisdikcijos, tačiau tik tuo atveju, jei tai nėra išimtinę jurisdikciją turintis teismas.

3 Kai byla teisinga specializuotiems teismams, kaip sužinoti, į kurį teismą reikėtų kreiptis?

Priklausomai nuo to, ar ginčas yra civilinis, ar komercinis, ieškinyms gali būti teikiamas savivaldybės teismui (kroat. *Općinski sud*) arba komercinių bylų teismui (kroat. *Trgovački sud*), o Zagrebo mieste ieškinyms taip pat gali būti teikiamas savivaldybės darbo teismui (kroat. *Općinski radni sud*), jeigu ieškinyms susijęs su darbo ginču.

Paskutinis naujinimas: 13/01/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.